gemeente Berkelland

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Indiener: Leo Morren, Groen Links
Datum indiening vraag: 22-06-2023
Datum verzending antwoord: 30-06-2023

Politieke Avond van: 4-7-2023
Raadsvergadering van: Klik of tik om een datum in te voeren.

Onderwerp: Nieuwe verordening sociaal domein lijkt uit balans

Om inwoners met bijstand aan het werk te helpen zijn er veel regelingen. GroenLinks is hier blij mee. Alleen het lijkt erop dat werkgevers veel financiële voordelen krijgen en werknemers het moeten doen met het vooruitzicht dat er mogelijk op termijn in de toekomst misschien een arbeidscontract kan worden bemachtigd. De arbeidsmarkt verandert. Ook werkgevers hebben een groot belang bij nieuwe werknemers. De nieuwe verordening heeft deze verandering niet voldoende meegenomen en is hiermee niet toekomstbestendig.

Voordelen voor de werkgever;
Loonkostensubsidie. Het doel van deze subsidie is om werkgevers te stimuleren inwoners die moeilijk aan het werk komen in dienst te nemen.
De plaatsingssubsidie is maximaal 50% van het Wettelijk minimumloon, tot maximaal € 500 per maand. De plaatsingssubsidie duurt maximaal 6 maanden, maar kan 1 keer worden verlengd met maximaal 6 maanden.

Voor de werknemer
Er is een werkervaringsplaats. De inwoner houdt dan zijn uitkering.
Er is een proefplaatsing. De inwoner houdt dan zijn uitkering.
Er is een participatieplaats. Deze duurt maximaal 2 jaar. De inwoner kan telkens na 6 maanden een premie ontvangen. De gemeenteraad stelt deze premie vast op nihil.

Vraag:
Een werkgever krijgt een aantal financiële voordelen. De werknemer gaat met behoud van uitkering aan het werk en houdt hier niets aan over. De premie is namelijk op nihil vastgesteld. U geeft aan dat een deel van de premie niet terechtkomt bij de inwoner omdat de toeslagen lager kunnen worden. Zijn er gemeenten die wel een premie of een financieel voordeel aan inwoners verstrekken en hoe bevalt dat? Kunt u ons voorbeelden geven van gemeenten die wel een financieel voordeel aan inwoners geven?

Antwoord (in te vullen door college):
Om deze vraag te kunnen beantwoorden is het goed om eerst een onderscheid te maken tussen inwoners die:

A. *Werk zoeken, dat wil zeggen uitkeringsgerechtigden en niet uitkeringsgerechtigden (nuggers) en*
B. *werknemers.*

Toelichting:
1. Agenda vragen (art. 34) zijn alleen bedoeld voor vragen over punten die op de agenda staan.
2. Schriftelijke vragen (art. 33) zijn vragen die niet bedoeld zijn voor punten die op de agenda staan.
3. Voor de overzichtelijkheid uw vragen in de daarvoor bestemde vakken plaatsen.

gemeente Berkelland

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

A) Vergoedingen voor werkzoekenden

Werkzoekenden kunnen via de volgende voorzieningen werkervaring op doen en samen met hun begeleiders werken aan hun werknemersvaardigheden:

- *Vrijwilligerswerk*
- *Participatieplaats*
- *Werkervaringsplaats*
- *Proefplaats*

In alle bovengenoemde gevallen is er dus geen sprake van loonvormende arbeid. Bij bovengenoemde voorzieningen is er bij twee soorten voorzieningen wel de mogelijkheid om werkzoekenden een vergoeding te geven, namelijk bij:

1) *Vrijwilligerswerk of een*
2) *participatieplaats.*

1) Vrijwilligerswerk

*Inwoners verrichten onder de noemer "sociale activering" soms ook vrijwilligerswerk. Sommige organisaties bieden een vrijwilligersvergoeding. Organisaties zijn **niet verplicht** een vergoeding te geven. Een vergoeding voor vrijwilligerswerk wordt niet ingehouden op de uitkering en dus vrijgelaten als die maximaal € 190,- per maand of € 1.900,- per jaar bedraagt. Gelet op de formulering in zowel de PW, de Regeling als in de Wet LB ("…een vergoeding van ten hoogste…") voldoet een hogere vergoeding niet aan de voorwaarde voor vrijlating. Ze wordt gezien als inkomen en ingehouden op de uitkering. Bij vrijwilligerswerk is het verder goed om op te merken dat de gemeente via onder andere Fijnder een rol speelt in de toeleiding, maar zich niet mengt in de directe relatie tussen vrijwilliger en vrijwilligersorganisatie waar het vrijwilligersvergoedingen betreft.*

2) Participatieplaats

De mogelijkheid voor een premietoekenning wordt in de Participatiewet expliciet benoemd voor de voorziening participatieplaats. Bij een participatieplaats gaat het om het verrichten van op arbeidsinschakeling gerichte werkzaamheden die in het kader van de Participatiewet, worden verricht. De werkzaamheden mogen niet leiden tot verdringing op de arbeidsmarkt. Met andere woorden: het moet gaan om additionele werkzaamheden. De werkzaamheden kunnen maximaal worden verricht voor de duur van 2 jaar en zijn onbeloond. Er kan een een-of tweejaarlijkse premie worden toegekend van ten hoogste € 2.934 per kalenderjaar, voor zover dit naar het oordeel bijdraagt aan de arbeidsinschakeling.

Toepassen van premies voor participatieplaatsen door andere gemeenten

Naar aanleiding van deze vraag is een eerste korte verkenning gedaan binnen het eigen samenwerkingsverband van Fijnder en binnen de arbeidsmarktregio Achterhoek. Deze korte verkenning wijst uit dat er binnen onze arbeidsmarktregio geen voorbeelden zijn van gemeenten die werken met een premie voor een Participatieplaats.

Toelichting:
1. Agenda vragen (art. 34) zijn alleen bedoeld voor vragen over punten die op de agenda staan.
2. Schriftelijke vragen (art. 33) zijn vragen die niet bedoeld zijn voor punten die op de agenda staan.
3. Voor de overzichtelijkheid uw vragen in de daarvoor bestemde vakken plaatsen.

B) Vergoedingen voor werknemers
Voor de groep werknemers zijn er andere financiële prikkels en maken we voor deze vraag onderscheid in:

1) *Inkomensvrijlating en*
2) *Uitstroom-/werkaanvaardingspremie*

1) Inkomensvrijlating
Voor werknemers die in deeltijd werken en deels afhankelijk blijven van een PW/IOAW/IOAZ-uitkering is er de wettelijke inkomensvrijlating. Dit houdt in dat als uitkeringsgerechtigden gaan werken in deeltijd, een deel van het inkomen niet in mindering wordt gebracht op de uitkering gedurende korte of langere tijd.

Inkomensvrijlating is bedoeld als stimulans om werk te zoeken, te krijgen en te behouden. Doelstelling is uiteraard dat uitkeringsgerechtigden volledig aan de slag gaan en uiteindelijk onafhankelijk van een uitkering raken en blijven. In bepaalde gevallen is dat niet haalbaar, dan gaat het om mensen met een medische urenbeperking.

De hoogte en de duur van de vrijlating varieert sterk, waarbij onderscheid gemaakt wordt in werknemers die alleenstaande ouder zijn, een arbeidsbeperking (loonkostensubsidie) hebben, medisch beperkt zijn of regulier. Dit zorgt voor een complete uitvoeringspraktijk, waarbij er geen sprake mag zijn van stapeling en zoals in de vraag werd opgemerkt ook nog eens rekening gehouden moet worden of er geen negatieve gevolgen zijn voor het verkrijgen van toeslagen. Wij houden hier voortdurend rekening mee om te voorkomen dat inwoners toeslagen verliezen of verlaagd zien. Berekeningen zijn complex en sterk afhankelijk van de persoonlijke situatie, maar als algemene rekenregel geldt dat 25% van het verdiende inkomen vrijgelaten kan worden tot een maximum van 249 euro per maand.

Inkomensvrijlating is voor het grootste deel gebaseerd op landelijke wet- en regelgeving en biedt daarom weinig ruimte voor beleidskeuzes.

2) Uitstroom-/werkaanvaardingspremie
Voor werknemers die volledig uitstromen uit een uitkering kan gedacht worden aan een werkaanvaardingspremie. Dit is een kan-bepaling in de Participatiewet. Daarnaast zijn er bovenwettelijke impulsregelingen mogelijk voor parttime werken. Dergelijke premies kunnen ingezet worden als financiële prikkel om aan het werk te gaan, waarbij de aanname is dat er sprake is van een causaliteit tussen de financiële prikkel en het aan het werk gaan. Tevens kan de premie ingezet worden als blijk van waardering.

Toepassen van premies voor uitstroom-/werkaanvaardingspremies door andere gemeenten
Naar aanleiding van deze vraag is een eerste korte verkenning gedaan binnen het eigen samenwerkingsverband van Fijnder en binnen de arbeidsmarktregio Achterhoek. Deze korte verkenning wijst uit dat de gemeente Oost Gelre een werkaanvaardingspremie toepast. Daarnaast werken de Laborijn-gemeenten (Doetinchem, Aalten) met een bovenwettelijke impulsregeling voor parttime werken. De ervaringen bij deze gemeenten wijzen uit dat de premies worden gewaardeerd, maar dat er geen causaliteit/correlatie is aangetoond dat premies/vergoedingen ook daadwerkelijk leiden tot meer uitstroom.

Toelichting:
1. Agenda vragen (art. 34) zijn alleen bedoeld voor vragen over punten die op de agenda staan.
2. Schriftelijke vragen (art. 33) zijn vragen die niet bedoeld zijn voor punten die op de agenda staan.
3. Voor de overzichtelijkheid uw vragen in de daarvoor bestemde vakken plaatsen.

gemeente Berkelland

Agendavragen (vragen ter voorbereiding van een vergadering) art. 34

Vraag:
Bent u het met ons eens dat werken moet lonen?
Ja

Antwoord (in te vullen door college):

Vraag:
Al met al lijkt het er op dat werkgevers er in de nieuwe verordening er een stuk beter vanaf komen dan de inwoners. Wij zijn van mening dat de balans weg is. Ook gezien de tekorten op de arbeidsmarkt en de vergrijzing is het ook voor de werkgever een kans om aan nieuw personeel te komen. Bent u bereid om hier nogmaals naar te kijken om de balans te herstellen? Zodat ook voor onze inwoners in de bijstand geldt; werken loont.

Antwoord (in te vullen door college):
Wij zijn voortdurend op zoek naar mogelijkheden om de balans te verbeteren binnen de wettelijke mogelijkheden en de wetenschap dat middelen schaars zijn en maar één keer uit gegeven kunnen worden. Werken moet lonen in financiële zin en ertoe bijdragen dat inwoners zichzelf ontplooien, sociale relaties kunnen aan gaan en kunnen waken over hun gezondheid. Voor werknemers die deels afhankelijk blijven van een uitkering, zijn er dus wettelijke inkomensvrijlatingen. De praktijk wijst steeds weer uit dat intensieve begeleiding, scholing, financiële duidelijkheid/stabiliteit/ontzorging, het oplossen van sociaal medische problemen, persoonlijke aandacht tot in de eenvoud van het geven van complimenten het grootste verschil maken in de ontwikkeling van werkzoekenden.

Verder, en dat is niet onbelangrijk, volgen wij nauwkeurig de landelijke ontwikkelingen en spelen we daar, waar mogelijk, op in. Onder de noemer "Participatiewet in balans" wordt momenteel een belangrijke wetswijziging voorbereid die in meer balans moet voorzien. De wijzigingen betreffen onder andere een verruiming van de inkomensvrijlatingen en een bufferbudget voor werknemers met een laag en schommelend inkomen, maar bijvoorbeeld ook de vrijlating van giften wordt hierin geregeld. De beoogde ingangsdatum van deze wetgeving is op 1 januari 2025[1]. Het kabinet zet hiermee in op vereenvoudiging, uitvoerbaarheid, vertrouwen, wederkerigheid en de menselijke maat. Wij delen deze uitgangspunten en sluiten hierop aan. Zodra de nieuw wetgeving iets verder in het besluitvormingsproces is, zijn wij voornemens u nader te informeren over de wetswijzigingen middels een informatiebijeenkomst.

[1] Zie https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2023/05/17/internetconsultatie-participatiewet-in-balans

Toelichting:
1. Agenda vragen (art. 34) zijn alleen bedoeld voor vragen over punten die op de agenda staan.
2. Schriftelijke vragen (art. 33) zijn vragen die niet bedoeld zijn voor punten die op de agenda staan.
3. Voor de overzichtelijkheid uw vragen in de daarvoor bestemde vakken plaatsen.